

**Справа «Лімпоел та компанія “S.A. ED. Cine Revue” проти
Бельгії»**

(“Leempoel & S.A. ED. Cine Revue v. Belgium”)

У рішенні, ухваленому 9 листопада 2006 року у справі *«Лімпоел та компанія “S.A. ED. Cine Revue” проти Бельгії»*, Суд постановив, що

- не було порушено ст. 10 Конвенції.

Обставини справи

Заявниками є видавнича компанія “S.A. Editions Cine Revue” (zareєстрована згідно з законодавством Бельгії, офіс компанії знаходиться у м. Брюсселі) і видавець журналу п. Марсель Лімпоел, 1925 р. н., громадянин Бельгії.

У жовтні 1996 року парламентська Палата представників утворила слідчу комісію для вивчення провадження слідчими та судовими органами кримінальної справи проти Дютро, Ніхоль та інших щодо викрадення ними двох дітей. У грудні 1996 року свої свідчення перед комісією дала суддя-слідча п. Д., котра займалася розслідуванням згаданої кримінальної справи. Свідчення давались на двох окремих засіданнях комісії. На другому засіданні голова комісії попросив п. Д. передати членам комісії папку з паперами, які суддя використовувала під час дачі свідчень. Пані Д. вочевидь не бажала їх розкривати. Втім, вона все ж таки передала папку членам комісії. Як виявилось, це були особисті нотатки судді щодо тактики свого захисту, а також поради її адвоката стосовно того, що говорити і як себе поводити перед членами комісії. Члени комісії вирішили ознайомитись з відповідним вмістом папки відразу на місці і не робити жодних копій.

У січні 1997 року у щотижневику “Cine Tele Revue” було опубліковано великі витяги з матеріалів папки судді-слідчої. Статтю було

афішовано як сенсацію на обкладинці журналу. На фоні світлини зі зображенням п. Д. променів заголовок «Ексклюзив. Вражаючий підхід судді-слідчої Д. до підготовки свого захисту: одкровення з її папки». Ця стаття викликала численні відгуки на шпальтах інших видань.

Того самого дня, як статтю було опубліковано, п. Д. негайно звернулась до суду. Справу розглядав суддя, уповноважений у невідкладних справах. Було ухвалено рішення, аби п. Лімпоел упродовж трьох годин доклав максимум зусиль і вилучив усі примірники журналу з роздрібних кіосків з продажу преси. Також було постановлено, що у разі невиконання судової вимоги заявник повинен буде сплатити штраф у розмірі 250 євро за кожен невилучений примірник. І насамкінець суд поклав на заявника зобов'язання не розповсюджувати за жодних обставин випуск журналу із відповідною обкладинкою та статтею.

У лютому 1997 року суддя у невідкладних справах розглянув апеляційну скаргу заявників на зазначене рішення. У задоволенні скарги було відмовлено. У судовому рішенні, зокрема, зазначалося, що опубліковані матеріали були об'єктом конфіденційного захисту як матеріали парламентського розслідування. А також вказувалось, що внаслідок їх опублікування було порушено принцип правової процедури та право п. Д. на повагу до приватного життя. Касаційний суд також відмовив заявникам у задоволенні їх скарги (рішення ухвалено у червні 2000 року).

У січні 1997 року п. Д. отримала звіт від виконавчого органу, в якому стверджувалось, що примірники журналу було виявлено у багатьох книжкових крамницях. Тому п. Д. домоглася арешту банківського рахунку компанії заявника. Однак у вересні 1997 року Брюссельський суд першої інстанції, розглядаючи скаргу заявників на згадане рішення, дійшов висновку, що не було достатніх підстав для такого забезпечувального заходу. Цей суд, зокрема, вказав на відсутність доказів того, що продавців

не було вчасно повідомлено про заборону на розповсюдження відповідного номера журналу, а також на те, що мав місце його фактичний продаж. Тому суд ухвалив рішення про скасування арешту банківського рахунку компанії заявника та зобов'язав п. Д. сплатити приблизно 2 500 євро на відшкодування компанії матеріальних збитків.

Зміст рішення Суду

Заявники стверджували, що заборона на розповсюдження відповідного номера журналу була порушенням ст. 10 Конвенції. Вони також вважали, що ст. 25 Конституції Бельгії містить повніші гарантії від цензури преси, аніж ст. 10 Конвенції. Тому заявники вбачали застосування Судом ст. 53 Конвенції (гарантії існуючих прав людини) засобом забезпечення застосування відповідної статті Конституції до обставин їх справи.

Суд спочатку відзначив, що засудження заявників було втручанням у їх право на свободу вираження поглядів. Це втручання було передбачено законом і відповідало законній цілі (з тих, що перелічені у ч. 2 ст. 10 Конвенції), а саме: захисту репутації прав інших осіб.

Бельгійські суди санкціонували вилучення примірників журналу з усіх місць роздрібної торгівлі пресою. Таке рішення було обумовлено необхідністю гарантувати права судді Д. на захист та на повагу до її приватного життя, а також потребою відновити дію правил про конфіденційність щодо парламентського розслідування.

Суд визав, що національні суди не вчинили ані свавільно, ані нерозумно, приспустивши, що у випадку розповсюдження журналу може бути порушено право судді Д. на захист. Адже парламентські слідчі комісії володіють істотними повноваженнями. Зокрема, покази, дані такій комісії, можуть впливати на подальше зайняття особою відповідної посади.

Далі Суд відзначив, що відповідна стаття стосувалася обговорення питання загального значення, яке широко дебатовалося громадськістю. Це було питання про ефективність функціонування національних органів влади. Зокрема, йшлося про якість функціонування судової системи крізь призму аналізу ходу провадження у справі про викрадення дітей. Однак, на думку Суду, відповідна стаття не слугувала інтересу громадськості. І не тільки через її зміст, але передусім тому, що засідання комісії транслювалися по телебаченню у прямому ефірі. Отож, громадськість мала достатньо можливостей для знайомства з ходом парламентського розслідування.

Стосовно міркування національних судів про те, що стаття була втручанням у приватне життя особи, Суд відзначив, що у статті містилася критика і, зокрема, дошкульні зауваження щодо характеру судді. Суд також звернув особливу увагу на цитування у статті листа винятково приватного характеру (у найвужчому значенні цього слова). Суд вказав, що така інформація аж ніяк не була плідною для розвитку дебатів щодо питання загального інтересу у суспільстві. Заявники не навели жодних вагомих аргументів на виправдання свого рішення опублікувати відповідний лист. До того ж, на думку Суду, опублікування матеріалів персональної папки судді та зміст супровідних коментарів, зроблених автором статті, викривали – до деталей – тактику захисту, яку суддя хотіла чи могла застосувати перед комісією. У зв'язку з цим Суд висловив міркування про те, що тактика захисту належить до «внутрішнього кола» того, що охоплюється поняттям приватного життя. А отже, конфіденційність такого роду інформації про особу має захищатися від будь-якого втручання.

Суд зрештою дійшов висновку, що не було підстав вважати, що сама стаття, а також її оприлюднення вносили якийсь важливий вклад у дебати стосовно питання загального значення. Тому Суд визнав належними і

достатніми аргументи національних судів для виправдання засудження заявника. Суд відзначив, що втручання у право заявника на свободу вираження поглядів відповідало цілі, яка при цьому ставилася, а отже, було “необхідним у демократичному суспільстві”.

Тому Суд постановив, що не було порушення ст. 10 Конвенції.

Далі Суд висловився щодо можливості застосування ст. 53 Конвенції. Суд нагадав свій висновок про те, що втручання у права заявника було передбачено законом. Суд зауважив, що застосований до заявника захід не був передпублікаційним заходом. Навапаки, його метою було обмежити негативні наслідки від оприлюднення статті. Тому Суд не вважав за необхідне розглядати скаргу заявника щодо порушення ст. 53 Конвенції у зв’язку з можливим порушенням ст. 25 Конституції Бельгії.